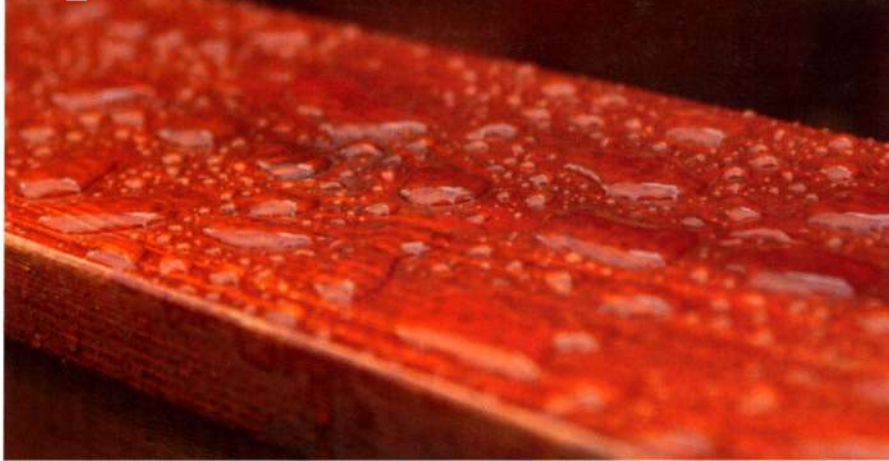

Lakas un eļļas īpašā nozīme

Lakas ir viens no nedaudzajiem pārklājumu materiāliem, kas īpaši akcentē atsevišķas interjera detaļas, tās izceļ koka faktūru un telpā rada komforta atmosfēru.

Laku izvēle

Latvijā kopš seniem laikiem koks ir viens no būvniecības pamatmateriāliem. Tas izstaro siltumu, priecē acis ar toņu un tekstūru daudzveidību. Tieši lakas ir vienīgais pārklājuma veids, kas ļauj saglabāt šī dabīgā materiāla grūti atkarojamās īpatnības.

Atbilstoši izmantošanai lakas dalāmas trīs grupās, kuru ievada šī materiāla dalījums pēc tā nodilumizturības. Griestiem, sienām, interjera dizaina elementiem, koka paneļiem, arī durvīm parasti izvēlas lakas ar nelielu nodilumizturību. Nedaudz izturīgākus pārklājumus izmanto mēbeļu lakošanai. Savukārt grīdām un kāpnēm, kas parasti tiek intensīvi ekspluatētas, izmanto šīs grupas trešā veida produktus jeb lakas ar augstu nodilumizturību.

Pēc sastāva (otrā grupa) lakas dalāmas divos veidos. Pie pirmā pieder šodien plaši izmantotie produkti, kas veidoti uz ūdens bāzes. Tajos par saistvielu izmanto akrilu vai poliuretāna akrilu. Otrajam laku veidam (tā saucamajām lakām uz šķīdinātāja bāzes)

par šķīdinātājiem izmanto lakbenzīnu, kā arī citus gaistošos organiskos šķīdinātājus. Kā saistviela šajās lakās bieži tiek izmantots alkīds un uretāns. Šī veida lakas veido cietu virsmas segumu, un tās parasti izmanto grīdu un kāpņu pārklāšanai. Jāpiebilst, ka interjera apdarei ieteicams labāk izvēlēties akrila lakas, kuras nerada nepatīkamu aromātu un ir ekoloģiskākas nekā produkti, kas veidoti uz gaistošu šķīdinātāju bāzes.

Trešais laku dalījuma princips skar to spīdumu. Šis spektrs ir ļoti plašs – no pilnībā matētām līdz ļoti spīdīgām. Šajā gadījumā darbojas viens princips, jo laka spīdīgāka, jo tā veido cietāku pārklājuma slāni. Taču spīdīgas lakas pārklājums izcels kokmateriāla reljefa negludumus, špaktelētās vietas.

Šāds tirgū piedāvāto laku klāsts ikvienam meistaram paver plašu darbalaiku.

Darba process

Virsmu lakošana, kā jebkurš interjera fināla apdares process, prasa zināmas iemaņas.

Teksts: Jānis Lukss
Foto: «Tikkurila – Vivacolor»

Vispirms rūpīgi jāveic virsmas sagatavošana, kas parasti aizņem ap 90% no darbam atvēlētā kopējā laika. Šī procesa sākumā virsmu apstrādā ar rupjāku smilšpapīru (no nr.180.), bet beigu slīpējumam izmanto 220. – 260. numura smilšpapīru. Taču, it īpaši mēģinot pārklot vecus koka izstrādājumus, nākas sastapties ar kādu nepatīkamu problēmu – robiem, plaisām un citiem defektiem. Tos iespējams labot, izmantojot špakteles kokam. Tepes veikalos var iegādāties vairākos toņos – baltu, bērza, ozola, priedes, mahagona, buka krāsās, kā arī bērza, ozola un priedes zaru toņos, kurus kopumā veido šīs tepes sastāvā izmantotie atbilstošu koku putekļi. Špakteles ir šķaidāmas ar ūdeni, jo tās ir veidotas uz akrila bāzes. Šis produkts ir piemērots paneļu, stacionāru mēbeļu, durvju, griestu defektu labošanai. Pēc izžūšanas (apmēram viens milimetrs stundā pie +20°C) tā blīvums tuvojas koka blīvumam. Taču, ja tepe uzklāta biežākā slānī, tā var sākt rukt. Šajā gadījumā nāksies uzklāt vēl vienu tepes kārtu. Špaktelēto virsmu var beicēt, lakot un arī krāsot. Taču ar tepi nevar atveidot pirmatnējo koksnes zīmējumu. Savukārt zaru vietu apstrādei izmantojama ātri žūstoša izolācijas laka, kas bloķē sveķu izdalīšanos.

Kad pabeigta virsmas slīpēšana, tā rūpīgi jānotīra no putekļiem un jāsāk lakošana.

Kā zināms, kokam ir visai poraina struktūra, kas labi uzsūc laku. Tāpēc pirmā lakas kārtā parasti veido matētu virsmu, pat izmantojot augsta spīduma pakāpes materiālus. Savukārt otro kārtu koks vairs tik stipri neuzsūc un nodrošina izvēlēto spīduma pakāpi. Ja kokmateriāls ir ļoti porains, laka klājama trīs kārtās. Izmantojot akrila lakas, jāņem vērā, ka tās uzbriedina koka šķiedras. Lai iegūtu labu virsmu, tā viegli jāsamitrina un pēc virsmas nožūšanas atkārtoti jānoslīpē ar smilšpapīru. Šī paša iemesla dēļ gan akrila, gan lakas uz gaistošu šķīdinātāju bāzes jāslīpē arī pēc pirmās kārtas uzklāšanas. Slīpēšanai izmanto 200. numura smilšpapīru.

Apstrādāto virsmu pirms lakošanas iespējams beicēt, kas koka sugām